

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Krzysztof Godlewski (spr.)

Sędziowie: SO Anna Paszyńska – Michałowska

SO Joanna Andrzejak - Kruk

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2014 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi S. L.(L.) w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

o stwierdzenie przewlekłości postępowania

w sprawie z wniosku S. L. (L.)

o wydanie sumy pieniężnej z depozytu

prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...)w P.

pod sygnaturą I Ns (...)

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie I Ns (...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...)w P. wystąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego (...)w P. sumę pieniężną w wysokości 5.000 zł (pięć tysięcy złotych);
3. zwrócić skarżącemu opłatę od skargi w kwocie 100 zł;
4. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego (...)w P. na rzecz skarżącego kwotę 77 zł (siedemdziesiąt siedem złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi.

SSO A. Paszyńska – Michałowska SSO K. Godlewski SSO J. Andrzejak - Kruk

UZASADNIENIE

Pismem złożonym w dniu 26.06.2014 r. w Sądzie Rejonowym (...)w P., wnioskodawca S. L., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę na przewlekłość postępowania w sprawie I Ns (...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...)w P..

Pełnomocnik skarżącego domagał się: stwierdzenia przewlekłości postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym (...)w P., w sprawie sygn. akt I Ns (...); przyznania od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty

w wysokości 10.000 zł oraz zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu pełnomocnik skarżącego wskazał, że w związku z obwieszczeniem Sądu Rejonowy (...)z dnia 4 lutego 2011 roku, w sprawie sygn. akt V Ns (...), pismem z dnia 6 grudnia 2012 roku skarżący wniósł pismo w przedmiocie zwrotu depozytu w wysokości 31.655,81 złotych. Podstawą prawną przedmiotowego pisma był art. 360 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, zgodnie z którym po umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego sumy zatrzymane w depozycie, o ile nie przypadną osobie wskazanej w planie podziału, wydaje się upadłemu na jego wniosek.

Skarżący był współnikiem upadłego, tj. Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o., na dowód czego przedłożono we wniosku z dnia 6 grudnia 2012 roku odpis KRS upadłego.

Pełnomocnik skarżącego wskazał, że w związku z przeniesieniem sprawy do wydziału I Cywilnego Sądu Rejonowego (...)w P., sprawa będzie prowadzona pod sygn. akt I Ns (...).

Wobec braku jakiegokolwiek odezwy ze strony Sądu, skarżący pismem z dnia 6 lutego 2013 roku (a więc po ponad roku od daty złożenia pierwotnego wniosku) złożył wniosek o przyspieszenie rozpoznania sprawy. Następnie kolejno pismami z dnia 19 kwietnia 2013 roku, 26 czerwca 2013 roku oraz 8 lipca 2013 roku, skarżący składał kolejne wnioski o zwrot depozytu.

Do dnia dzisiejszego jedyną czynnością podjętą przez Sąd było wydanie zarządzenia dnia 4 lipca 2013 roku.

Zdaniem skarżącego w przedmiotowym postępowaniu przewlekłość postępowania nastąpiła w całym jej zakresie, gdyż z uwagi na nieskomplikowany charakter sprawy Sąd winien zdecydowanie wcześniej rozpoznać sprawę.

Prezes Sądu Rejonowego (...)w P. nie zgłosił swojego udziału w sprawie, nie zajął stanowiska w przedmiocie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił, iż przebieg postępowania w sprawie był następujący:

- Dnia 10.12.2012 do Sądu Rejonowego (...)w P. wpłynęło pismo S. L.z wnioskiem o wydanie sumy pieniężnej z depozytu;
- Dnia 22.04.2013 r. zarządzono aby pismo zarejestrować jako wniosek o wydanie sumy pieniężnej z depozytu sądowego.
- Zarządzeniem z dnia 6.05.2013 r. stwierdzono, że wniosek jest wolny od braków formalnych i jest należycie opłacony.
- 10.05.2013 r. zarządzono przydzielenie sprawy do decernatu sędziego sprawozdawcy.
- Dnia 23.05.2013 r. zarządzono przydzielenie sprawy do decernatu innego sędziego sprawozdawcy i sprawę przedłożono sędziemu dnia 28.05.2013 r.
- Dnia 28.06.2013 r. do Sądu Rejonowego (...)w P. wpłynęło ponaglące pismo pełnomocnika wnioskodawcy. Dnia 4.07.2013 r. akta sprawy wraz z pismem przedłożono sędziemu sprawozdawcy.
- Zarządzeniem z dnia 1.07.2013 r. nakazano ustalić w Oddziale Finansowym Sądu wszystkie wpłaty dokonane do depozytu sądowego przez dłużnika K. K.na rzecz uprawnionego upadłego, dokonane na mocy postanowienia z dnia 11.07.2006 r., sygnatura akt XVIII Ns (...). Zarządzenie wykonano dnia 3.07.2013 r.
- Dnia 10.07.2013 r. do Sądu Rejonowego (...)w P. wpłynęło ponaglące pismo pełnomocnika wnioskodawcy. Akta sprawy wraz z pismem przedłożono sędziemu dnia 11.07.2013 r.

- Dnia 23.07.2013 r. do Sądu Rejonowego (...)w P.wpłynęła informacja z Oddziału Finansowego Sądu o wpłatach dokonanych do depozytu sądowego.
- Zarządzeniem z dnia 3.07.2014 r. nakazano ustalić w Oddziale Finansowym Sądu czy na koncie depozytowym znajduje się wpłata w wysokości 120 zł dokonana dnia 26.01.2007 r. zapisana pod pozycją (...), nadto czy dokonano jakichkolwiek wpłat po roku 2010. Zarządzenie wykonano dnia 4.07.2014 r.
- Dnia 4.07.2014 r. przedłożono wydruk z sytemu, dotyczący wpłaty w kwocie 120 zł oraz pozostałych wpłat, w tym wpłat dokonanych po 2010 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że skarżący domagał się stwierdzenia przewlekłości w sprawie I Ns (...), choć równocześnie jako sygnaturę sprawy, której dotyczy skarga wskazano: I Ns (...). Nie budziło wątpliwości Sądu Okręgowego, że skarżącemu chodziło o stwierdzenie przewlekłości w tej drugiej sprawie, na co wskazuje uzasadnienie skargi. Sformułowanie treści żądania skargi należało więc potraktować jako oczywistą omyłkę pisarską, wynikłą prawdopodobnie z faktu, że to w sprawie I Ns (...)złożono wniosek o wypłatę depozytu.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.) – zwanej dalej ustawą, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Ocena, czy zaistniała przewlekłość jest względna i zawsze musi odnosić się do realiów konkretnej sprawy i przyjętego trybu postępowania. Pojęcie przewlekłości generalnie dotyczy stanów czy zdarzeń nadmiernie rozciągniętych w czasie, przedłużających się, przy czym przewlekłość nie jest zależna jedynie od upływu czasu i subiektywnych odczuć strony, ale od czynników obiektywnych oraz czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi prowadzenie określonych procedur.

W przypadku spraw sądowych nie można oczekiwać, że będą one rozstrzygane natychmiast po ich wpływie, gdyż ani nie jest to możliwe ze względów organizacyjnych, ani nie byłoby rozsądne wobec konieczności zapoznania się sędziów z materiałami sprawy, czasu dla ich rozważenia i podjęcia decyzji. Chodzi jedynie o to, by czynności te zabierały odpowiednią ilość czasu, a zatem odbywały się bez zbędnej zwłoki, której nie dałoby się uzasadnić, a która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność jego działań. Ocena zarzutu przekroczenia rozsądnego terminu rozpoznania sprawy powinna uwzględniać przeciętny czas oczekiwania na rozpatrzenie sprawy w prawidłowo funkcjonującym sądzie. Tylko nadmierne zaś odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki o jakim mowa w ustawie (tak również: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 11.05.2005r., II S 26/05, LEX nr 151808; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 28.09.2005r., II S 19/05, publ. KZS 2005/11/39; postanowienie NSA w Warszawie z 26.11.2004r., GPP 1/4, publ. ONSAiWSA 2005/5/97).

Z reguły jako przewlekłość traktuje się w orzecznictwie Sądów polskich oraz Trybunału Praw Człowieka bezczynność znaczącą, rozciągającą się na kilkanaście miesięcy czy nawet kilka lat, ale - w ocenie Sądu Okręgowego - nie można oceny jej zaistnienia odrywać od charakteru sprawy, na co wprost wskazuje art. 2 ustawy.

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że przez niemalże cały okres trwania postępowania miała miejsce nieuzasadniona opieszałość Sądu Rejonowego – czynności o charakterze merytorycznym, zmierzające do rozstrzygnięcia sprawy, sprowadzają się do dwóch zarządzeń – z dnia 1 lipca 2014 r. i 3 lipca 2014 r. (które zostały zresztą dość szybko wykonane).

Pismo wnioskodawcy inicjujące postępowanie wpłynęło do Sądu dnia 10.12.2012 r., a dopiero po czterech miesiącach podjęto decyzję jak należy je zakwalifikować. Dnia 22.04.2013 r. zarządzono zarejestrowanie pisma jako wniosku o wydanie sumy pieniężnej z depozytu sądowego. Tak długi okres czasu na podjęcie nieskomplikowanej czynności o rejestracji pisma, którego treść była jednoznaczna, nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy.

Do kolejnej opieszałości Sądu doszło w przedziale czasowym pomiędzy 6.05.2013 r. a 1.07.2013 r. Z chwilą stwierdzenia, że wniosek spełnienia wszelkie wymogi formalne należało niezwłocznie podjąć czynności umożliwiające jego rozpoznanie, czyli ustalić wpłaty dokonane do depozytu sądowego. Sąd Rejonowy podjął te czynności dopiero po dwóch miesiącach. Niniejsza czynność nie była czasochłonna. Polegała na wydaniu krótkiego zarządzenia nakazującego ustalenie wpłat. Zatem również w tym zakresie doszło do nieuzasadnionej opieszałości Sądu Rejonowego.

Następnie w okresie od 23.07.2013 r. do 3.07.2014 r. miała miejsce niemalże roczna bezczynność Sądu Rejonowego, co należało potraktować jako rażącą opieszałość. Od uzyskania z Oddziału Finansowego informacji o dokonanych wpłatach (23.07.2013 r.) do podjęcia czynności wyjaśniających poszczególne wpłaty (3.07.2014 r.) upłynął z całą stanowczością zbyt długi okres czasu, nieuzasadniony żadnymi obiektywnymi okolicznościami.

Powyższe okoliczności rozpatrywane łącznie wskazują, że sprawa nie była rozpoznawana sprawnie – w rozsądnym terminie, a okresy bezczynności Sądu były znaczne, na ostatnim etapie postępowania wręcz rażące. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy, uwzględnił żądanie wnioskodawcy i stwierdził przewlekłość postępowania w niniejszej sprawie (punkt 1 postanowienia).

Stosownie do art. 12 ust. 4 ustawy, uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego, przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 zł do 20.000 zł. Świadczenie, o którym mowa nie jest odszkodowaniem za poniesione straty i utracone korzyści (art. 361 § 2 k.c.) ani też zadośćuczynieniem za doznaną krzywdę (art. 445 k.c.). Pełni ono rolę sankcji za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości, zaś względem skarżącego powinno stanowić rekompensatę za doznaną szkodę niepieniężną, polegającą przykładowo na cierpieniu, frustracji, poczuciu niesprawiedliwości, lęku, niepewności czy kłopotach w związku z przewlekłym charakterem postępowania (tak również: uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 6.01.2006r., III SPP 154/05, publ. OSNP 2006/21-22/342 i przywołane tam orzecznictwo). Jest to zatem specyficzna forma rekompensaty za niewymierne straty moralne i ujemne dolegliwości związane z przeciągającym się postępowaniem sądowym czy egzekucyjnym (tak: P. Górecki, S. Stachowiak, P. Wiliński, „Skarga na przewlekłość postępowania sądowego. Komentarz”, Oficyna, 2007, komentarz do art.12).

Odnosząc powyższe do okoliczności rozpoznawanej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, uzasadnione było przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 5.000 zł. Należy bowiem zwrócić uwagę, że rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie należy do skomplikowanych, a kwota depozytu objęta wnioskiem jest znaczna. Opieszałość Sądu w rozpoznaniu sprawy była zaś rażąca, jednak wbrew treści skargi postępowanie nie trwa 2,5 roku, lecz „jedynie” nieco ponad półtora roku. Z drugiej jednak strony skarżący nie uzasadnił w żaden sposób żądania przyznania mu kwoty 10.000 zł.

Sąd, po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, Sąd Okręgowy uznał, że adekwatną będzie kwota 5.000 zł. Przyznana skarżącemu kwota została przez Sąd Okręgowy ustalona z uwzględnieniem stopnia przewlekłości, jej przyczyn, jak również skutków dla skarżącego, a także charakteru sprawy (punkt 2 postanowienia).

O zwrocie opłaty od skargi uiszczonej przez wnioskodawcę Sąd Okręgowy orzekł mając na uwadze art. 17 ust. 3 ustawy (punkt 3 postanowienia).

O kosztach zastępstwa procesowego skarżącego orzeczono na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy w zw. z § 10 ust. 1 pkt 3 i § 12 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika skarżącego (60 zł) oraz zwrot kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł), o czym orzeczono w punkcie 4 postanowienia.

SSO A. Paszyńska – Michałowska SSO K. Godlewski SSO J. Andrzejak - Kruk